

מנה בנתן

שינוי הדף היומי בדון קצרו

לע"נ מרן רבי עובדיה יוסף בן גיורגיה צוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

עירובין ע-עו

גליון 42 פרשת בראשית תשפ"א

חוץ מתורת ביטול רשות, והקשה רבא ממה ששינוי שאחד מבני חצר שמת והניח רשותו לאחד מהשוק מבעוד יום אוסר ומשחשיכה לא, ואם אחד מהשוק מת והניח רשותו לאחד מבני החצר מבעוד יום אינו אוסר ומשחשיכה אוסר, ולכאורה לר"נ יכול לבטל, ויש לבאר שהכוונה שאוסר עד שיבטל, והקשה רבא ממה ששינוי שישראל וגר שגרים במגורה ומת הגר מבעוד יום

דף עא אף אם החזיק ישראל אחר בנכסיו אוסר ואם מת משחשיכה אף שלא החזיק ישראל אחר בנכסיו אינו אוסר, ולפ"ז ברישא שכתוב מבעוד יום אף שהחזיק אוסר ומשמע שק"ו אם לא החזיק, הרי פשוט שאם לא החזיק אין מי שיאסור, וביאר רב פפא אע"פ שלא החזיק, ומה שכתוב אף שהחזיק הכוונה שלא החזיק מבעוד יום אלא משחשיכה וכיון שהיה צריך להחזיק מבעוד יום אוסר, וכתוב שאם מת משחשיכה אף שלא החזיק לא אוסר ומשמע שאם החזיק גם אינו אוסר, וקשה שאדרבה אם החזיק הוא יותר איסור, ורב פפא מבאר שאף שהחזיק, ומה שכתוב אף שלא החזיק הכוונה אף החזיק משחשיכה וכיון שלא היה לו להחזיק מבעוד יום לא אוסר, וכתוב ברישא שאוסר ולכאורה יכול לבטל, ויש לבאר שהכוונה שאוסר רק עד שיבטל, ור' יוחנן מעמיד את הברייתות כב"ש שאומרים שאין ביטול רשות בשבת שכתוב במשנה ממתי נותנים רשות, לב"ש מבעוד יום, ולב"ה גם משתחשך, ועולא מבאר בדעתם שזה כאומר בשולח לתרום ותרם יפות ואומר המשלח לך ליפות, ואביי מקשה שאם מת נכרי בשבת לא שייך לך ליפות, אלא נחלקו שלב"ש ביטול רשות הוא קנין רשות ולא עושים קנין בשבת, ולב"ה זה רק הסתלקות מרשות וניתן לעשות בשבת.

משנה בעל הבית שהיה שותף עם שכניו אם לשניהם ביין אינם צריכים לערב ואם לאחד ביין ולאחד בשמן, לת"ק צריכים לערב ולר"ש אינם צריכים לערב. **גמרא** רב אומר שמועיל לערב דוקא כשהשותפות בכלי אחד, ואם זה בשני כלים צריכים לערב, ורבא מדייק זאת מהסיפא שלאחד ביין ולאחד בשמן צריכים לערב ואם ברישא מדובר בכלי אחד ובסיפא בב' כלים מוכן מדוע ברישא לא צריך עירוב, אך אם גם ברישא מדובר בב' כלים לא מוכן מה החילוק בין יין ויין לשמן ויין, ואביי דוחה שייך ויין ראוי לערבם בכלי אחד ושמן ויין לא.

משמע מר"ש אפילו יין לאחד ושמן לאחד לא צריכים עירוב, ורבה מעמיד בחצר שבין ב' מבואות, ור"ש לשיטתו בג' חצירות הפתוחות זו לזו ולר"ה שאם עירבו ב' החיצונות עם האמצעית היא מותרת עמהם והם עמה והחיצונות אסורות, וגם כאן מדובר שערבה עם צד זה ביין ועם צד אחר בשמן, ואביי דוחה ששם החיצונות אסורות וכאן אמר ר"ש שאין צריך כלל עירוב, ויש לומר שאין צריכים לערב השכנים עם בעה"ב אך שני המבואות צריכים לערב, **עמוד ב** ורב יוסף מבאר שר"ש ורבנן נחלקו במחלוקת ר' יוחנן בן נורי ורבנן לענין שמן שצף על יין ונגע טבול יום בשמן, שלרבנן נפסל רק השמן, ולר' יוחנן נפסל גם היין שהם נחשבים מחוברים זה לזה, וא"כ לענין עירוב ר"ש סבר כר' יוחנן בן נורי שהם נחשבים אחד, ר"א בן תדאי אומר שגם אם שותפים ביין צריכים לערב, ורבא אומר שאם כל אחד בא עם לגינו ושפך לחבית עד שהיא התמלאה לכו"ע אין צריכים לערב, ונחלקו רק כשלקחו חבית יין בשותפות, שלר"א

דף ע המשנה כתבה ששנים לא נוטלים רשות, לחדש גם אם אומרים לאחד קנה על מנת להקנות.

אביי הסתפק מה דין ה' ששרויים בחצר ואחד מהם שכח לערב ומבטל רשותו, אם צריך לבטל לכל אחד ואחד או שמספיק לאחד שעירב, ורבה אמר שצריך לבטל לכל אחד, ואביי הוכיח מברייתא שאחד שלא עירב נותן רשותו לאחד שעירב ושנים שעירבו נותנים רשותם לאחד לא עירב ושנים שלא עירבו נותנים רשותם לשנים שעירבו או לאחד שלא עירב, אך אחד שעירב לא יתן רשותו לאחד שלא עירב, ושנים שעירבו לא נותנים לשנים שלא עירבו, ושנים שלא עירבו לא נותנים לשנים שעירבו וכתוב שאחד שלא עירב לא יתן לאחד שעירב, ואם מדובר שהאחד שעירב הוא לבדו א"כ עם מי הוא עירב אלא שיש אחר עמו וכתוב לאחד שעירב וא"כ לא צריך לבטל לכל שותפי העירוב, ורבה יבאר שמדובר שהיה אחר עמו והוא מת, אך קשה ממה שכתוב בסיפא ולא אחד שעירב עם אחד שלא עירב, ואם מדובר שהיה עמו אחר ומת מדוע לא יבטל כי הוא לבד, אלא מדובר שלא מת א"כ גם ברישא מדובר שהשותף לא מת, אך ניתן לומר שבסיפא הוא קיים וברישא לא, והראיה ממה שכתוב בסיפא של הרישא ושנים שלא עירבו נותנים רשותם לשנים שעירבו ומשמע שלאחד לא, ואביי מבאר שלשנים הכוונה לאחד משנים, אך לפי זה היה אפשר לכתוב לאחד שעירב או לאחד שלא עירב, וכתוב שאחד שלא עירב נותן רשותו לאחד שעירב, ולאביי מדובר שהשני קיים ולא צריך לבטל לכל אחד ולרבה מדובר שהיה ומת ולא גוזרים בגלל מקרה שנמצא, ובמה שכתוב שנים שעירבו נותנים רשותם לאחד שלא עירב החידוש הוא שלא קונסים אותו בגלל שלא עירב ושנים שלא עירבו נותנים רשותם לשנים שעירבו, לרבה הסיפא מגלה על הרישא שמדובר שהיה ומת, ולאביי יש בזה חידוש שלא גוזרים שמא יבטל להם, ומה שכתוב או לאחד שלא עירב, החידוש הוא שלא אמר שרק כשמקצתם עירבו ומקצתם לא, הם נותנים רשות, אך כשכולם לא עירבו נקנוס כדי שלא ישתכח תורת עירוב קמ"ל שנותנים רשות, ומה שכתוב אחד שעירב לא נותן רשותו לאחד שלא עירב, לאביי הסיפא מגלה על הרישא שמדובר ששניהם נמצאים, ולרבה כתבו את הסיפא אגב הרישא, ובמה שכתוב שנים שעירבו לא נותנים לשנים שלא עירבו החידוש הוא גם אם ביטל אחד לחבירו ולא אומרים שמותר לו, קמ"ל שכיון שבשעה שביטל לא היה לו היתר בחצר זו, ואסור, שנים שלא עירבו לא נותנים לשנים שלא עירבו החידוש הוא שלא מועיל אפילו אמרו קנה על מנת להקנות.

רבא הסתפק אם יורש יכול בטל רשות **עמוד ב** האם דוקא האב שיכל לערב אתמול יכול גם לבטל, אך היורש שלא יכל אתמול לערב אינו יכול לבטל היום, או שנאמר שיוורש הוא ככרעיו של אביו, אמר ר"נ שלדעתו יכול לבטל אך אצל שמואל דרשו שאינו יכול לבטל, והקשה רבא ממה ששינוי זה הכלל כל שמותר למקצת שבת הותר לכל השבת ומה שנאסר למקצת השבת נאסר לכל השבת חוץ ממבטל רשות שהותר למקצת שבת, א"כ מדובר שהיה עירוב דרך הפתח או החלון ונסתמו, והכלל מרבה מבוי שניטלו ממנו הלחי או הקורה, ומה שנאסר למקצת שבת מדובר בב' בתים מב' צידי רה"ר שהקיפום נכרים מחיצות בשבת והכלל מרבה מקרה שמת הנכרי בשבת, וכתוב חוץ ממבטל רשות ומשמע שיוורש לא יכול לבטל, ואפשר לבאר

בן תדאי אין ברירה לכל אחד בחלקו ולרבנן יש ברירה, ורב יוסף אומר שנחלקו שלרבנן ניתן לסמוך על שיתוף המבוי בחצר שצריך עירוב ולכן מועילה שותפות ביין ולר"א בן תדאי לא מועיל שיתוף במקום עירוב, ורב יוסף הוכיח ממה שרב יהודה אמר בשם רב שהלכה כר"מ שלא סומכים על שיתוף במקום עירוב, ורב ברונא אמר בשם רב שהלכה כר"א בן תדאי, ומשמע שזה טעם אחד. ואביי מקשה שאם הם טעם אחד מדוע הוצרך רב לפסוק פעמיים כך, ויש לומר שהוא בא לומר שזה לא חומרא נוספת בעירובין אלא חומרא אחת, ובעירובין לא מחמירים ב' חומרות יחד.

ר"מ ורבנן נחלקו בעירוב חצירות שלר"מ מערבים בחצירות בפת ולא ביין ובמבוי משתתפים בפת או ביין ומערבים בחצירות ובמבוי יחד שלא ישתכח תורת עירוב מהתינוקות שיאמרו אבותינו לא עירבו, ולחכמים או מערבים או משתתפים, ונחלקו בזה רב נחומי ורבה שאחד אמר שכשעירבו בפת לכו"ע מספיק או שיתוף או עירוב ונחלקו ביין.

דף עב ואחד אמר שביין לכו"ע צריך גם שיתוף וגם עירוב ונחלקו בפת ומה שכתוב בברייתא לחכמים או מערבים או משתתפים ומשמע או מערבים בחצר בפת או משתתפים במבוי ביין, אמר רב גידל שרב מבאר או מערבים בחצר בפת ומותרים בשניהם או משתתפים במבוי בפת ומותרים בשניהם, ורב פסק כר"מ, ורב הונא אמר שנהגו כר"מ ולא דורשים כך ברבים אלא מורים ליחיד, ולר' יוחנן נהגו העם כר"מ שלא מוחים בעושים כמותו.

משנה אם שבתו חמשה חבורות בטרקלין אחד והם חלוקים במחיצות לב"ש עושים עירוב לכל חבורה ולב"ה מספיק עירוב אחד לכולם, וב"ה מודים שאם מקצתם בחדרים או בעליות צריכים עירוב לכל חבורה. גמרא ר"נ אומר שנחלקו ב"ש וב"ה כשיש מסיפס, מחיצה נמוכה בין החבורות, אך כשיש מחיצה לכו"ע צריך עירוב לכל חבורה, וללישנא בתרא ר"נ אמר שנחלקו ב"ש אף במסיפס. ור"ש בן רבי ור' חייא נחלקו שלדעת אחד מהם ב"ש וב"ה נחלקו במחיצות המגיעות לתקרה ואם אינם מגיעות לתקרה לכו"ע מספיק עירוב אחד לכולם, ואחד אמר שב"ש וב"ה נחלקו דוקא כשלא מגיעות המחיצות לתקרה ואם הן מגיעות לתקרה גם לב"ה צריך עירוב לכל חבורה. עמוד ב ויש ברייתא שר' יהודה הסבר אמר שבמחיצות המגיעות לתקרה גם לב"ה צריך עירוב לכל אחת ונחלקו באין מגיעות לתקרה שלב"ש צריך עירוב לכל אחת, ולב"ה מספיק עירוב אחד לכולם, וזה קשה לר"נ בלישנא קמא שנחלקו רק במסיפס, אך ללישנא בתרא בר"נ ניתן לומר שנחלקו גם במחיצה גבוהה וגם במסיפס ונחלקו במחיצה להודיע כוחם של ב"ה ולא נחלקו במסיפס להודיע כח ב"ש כיון שכח של התר עדיף, ורב פסק כר' יהודה הסבר, ור"נ בר יצחק מביא לכך ראייה מדברי המשנה בסיפא שב"ה מודים בחדרים ועליות שצריך עירוב לכל אחת, ואם מדובר בחדרים ועליות ממש זה פשוט, אלא מדובר שהטרקלין נעשה כמו חדר ועלייה שהמחיצות מגיעות לתקרה וב"ה מודים שצריך עירוב לכל אחת.

שנו בברייתא שצריך עירוב לכל אחת רק כשמולכים העירוב למקום אחר, אם העירוב בא אליהם לכו"ע מספיק עירוב אחד לכולם, ומה שכתוב ה' שגבו עירובם כשמולכים עירובם למקום אחר עירוב אחד לכולם זה כב"ה, וללישנא בתרא דוקא כשהעירוב בא אליהם, ואם מולכים העירוב למקום אחר לכו"ע צריך עירוב לכל חבורה, ולפ"ז הברייתא שכשמולכים עירובם למקום אחר מספיק עירוב אחד לכולם זה גם לא כב"ה.

משנה אחים שאוכלים בשולחן אביהם וישנים בבתיהם צריכים עירוב לכל אחד, ואם אחד מהם שכח ולא עירב צריך לבטל את

רשותו, ודוקא כששולחים את העירוב למקום אחר, ואם העירוב בא אליהם או שאין עמם דיורים נוספים בחצר אינם צריכים לערב. גמרא לכאורה יש להוכיח מהמשנה שמקום הלינה גורם לעירוב שאם היו ישנים אצל אביהם לא היו צריכים כלל לערב אלא רק אביהם, ורב יהודה אמר שרב שסובר מקום האכילה גורם יעמיד את המשנה שהם רק מקבלים האוכל מאביהם ולא אוכלים ממש על שולחנו.

שנו בברייתא שמי שיש לו בית שער אכסדרה או מרפסת בחצר חבירו אינו אוסר עליו ואם יש לו בית התבן או בית הבקר או בית העצים לת"ק אוסר עליו, ולר' יהודה אינו אוסר ורק מקום דירה אוסר, ור' יהודה הביא מעשה שלבן נפחא היו ה' חצירות באושא ואמרו חכמים שאוסר רק בית דירה, והכוונה מקום דירה.

דף עג רב מבאר שדירה הוא מקום הפת שאוכלים ולשמואל הוא מקום השינה, ויש ברייתא שרועים וקיצים ובורגנים ושומרי פירות כשלנים בעיר הם כאנשי העיר וכשלנים בשדה יש להם אלפים אמה לכל רוח, ומוכח שמקום הלינה גורם, ורב יבאר שאנו עדים שאילו יביאו להם את הפת לשם זה טוב להם יותר, רב יוסף אמר שלא שמע שמועה זו, אמר לו אביי אמרת לנו את זה על המשנה שאחים שאוכלים על שולחן אביהם וישנים בבתיהם צריכים עירוב לכל אחד, ואמרת לך שמוכח שמקום לינה גורם ואמרת שמדובר שהם רק מקבלים את מאכלם מאביהם ואינם אוכלים אצלו ממש.

שנו בברייתא שמי שיש לו ה' נשים שלכל אחת לבד יש חצר והיא מקבלת ממנו אוכל או ה' עבדים המקבלים אוכל מרובם נמשכים אחריו ואינם מערבים בנפרד, ר' יהודה בן בתירא פוטר בנשים ומחייב בעבדים, ור' יהודה בן בבא פוטר בעבדים שהם נמשכים אחר רבם והוא מחייב בנשים, ורב אומר שהוא למד מהפסוק דניאל בתרע מלכא שבכל מקום הוא מתיחס לאדונו המלך, בן אצל אביו זה כדברי המשנה, אשה אצל בעלה ועבד אצל רבו מחלוקת תנאים, ותלמיד אצל רב, יש להוכיח ממה שרב אמר אצל ר' חייא אינני צריך לערב שאני סומך על שולחנו של ר' חייא, ור' חייא אמר אצל רבי אינני צריך לערב שאני סומך על שולחנו של רבי.

אביי שאל את רבה בה' שגבו עירובם אם צריכים לערב לכל אחד כשמולכים את עירובם למקום אחר ואמר רבה שמספיק עירוב אחד לכולם, והקשה אביי ששנינו לגבי אחים שצריך עירוב לכל אחד אמר רבה ששם מדובר שיש דיורים נוספים עמם שמתוך שאחרים אוסרים עליהם הם אוסרים על עצמם, וזה מדויק ממה שכתוב בהמשך המשנה שאם עירובן בא אצלם או שאין עמהם דיורים אין צריכים לערב, ומשמע שברישא מדובר שיש עמהם דיורים.

רב חייא בר אבין הסתפק בתלמידים שאוכלים לחמם בבקעה וישנים במקום תלמודם אם מודדים להם ממקום אכילתם או ממקום השינה, ואמר רב ששת שמודדים ממקום השינה ושאל רב חייא שלגבי נותן עירובו תוך אלפיים וישן בביתו מודדים לו התחום מעירובו, אמר רב ששת ששם אנן סהדי שהיה נוח לו לגור במקום העירוב אך בתלמידים אנן סהדי שנוח להם יותר אם יתנו להם אוכל במקום הלימוד והלינה, ורמי בר חמא הסתפק באב ובנו ורב ותלמידו אם הם כיחידים ולא צריכים עירוב בחצר פנימית או שהם כרבים בפנימית שאוסרים בחיצונה וצריכים עירוב, ועוד הוא הסתפק האם המבוי שלהם נותר בלחי וקורה שהם כבתים וחצר או שאין נותר שהם לא כבתים וחצר, אמר לו רב חסדא ששנינו שאב ובנו ורב ותלמידו כשאין עמהם דיורים נוספים הם כיחידים ואינם צריכים לערב ומבוי שלהם נותר בלחי וקורה.

משנה חמש חצירות הפתוחות זו לזו ולמבוי אם ערכו בחצירות ולא השתתפו במבוי מותרים בחצירות ולא במבוי, **עמוד ב** ואם הם השתתפו במבוי הם מותרים גם במבוי, עירבו בחצירות והשתתפו במבוי ואחד מבני החצר שכח לערב מותרים בחצר ובמבוי ואם אחד מבני המבוי שכח להשתתף הם מותרים בחצירות ולא במבוי שהמבוי לחצירות הוא כחצר לבתים, וכאילו לא עשו עירוב עם החצר **גמרא** ברישא במשנה משמע כר"מ שצריך עירוב ושיתוף, ובבבא האמצעית כתוב שאם השתתפו במבוי הם מותרים בשניהם משמע כרבנן שמספיק שיתוף, ויש לבאר שמדובר שהם גם השתתפו בנוסף לעירוב, ובסיפא כתוב עירבו בחצירות והשתתפו במבוי ואחד מבני החצר שכח לערב מותרים בחצר ובמבוי ומדובר שהוא ביטל שאם לא ביטל אסורים בחצר, ובסיפא כתוב שאם שכח אחד מבני מבוי להשתתף מותרים בחצירות ולא במבוי ואם ביטל צריכים להתיר להם במבוי, ואין לומר שלר"מ אין ביטול רשות במבוי שהרי כתוב בתחילת הפרק, לדעת ר"מ שהרי ביטל לכם רשותו וזה מדובר על מבוי, אלא בסיפא מדובר שלא ביטל וא"כ גם ברישא מדובר בלי ביטול ויוצא שהרישא והסיפא כר"מ ובאמצע זה כרבנן, ויש לומר שכל המשנה כר"מ, שר"מ אמר שצריך עירוב ושיתוף יחד כדי שלא תשתכח תורת עירוב מהתינוקות, וכאן כיוון שרובם עירבו לא תשתכח תורת עירוב.

רב יהודה ורב כהנא אמרו שרב לא שנה במשנה פתוחות זו לזו, וללישנא בתרא רב כהנא עצמו לא שנה פתוחות זו לזו ואב"י אומר לרב יוסף שטעמם של מי שלא שנו פתוחות זו לזו ששיתוף שאין מכניס ומוציא דרך פתח המבוי אינו שיתוף, וא"כ מדוע המשנה אומרת שבעה"ב ששותף לשכיניו לזה ב"יין ולזה ב"יין לא צריכים לערב, אמר רב יוסף שמדובר שהכניס והוציא והקשה אב"י ששנינו לקמן כיצד משתתפים ולא כתוב להכניס ולהוציא, וצריך לומר שבאמת הכניס והוציא, ורבא בר חנן שאל שלפ"ז לא מועיל להקנות פת בסלו, והרי רב אמר להדיא שחבורה שהיו מסובים וקדש עליהם היום יכולים לסמוך על הפת שעל השולחן לעירוב או שיתוף, וביאר רבה שמסובים בבית מועיל לעירוב ואם מסובים בחצר מועיל לשיתוף, וצריך לומר שרב לא שנה פתוחות זו לזו שמבוי ניתן בלחי וקורה רק אם בתים וחצירות פתוחים לתוכו.

דף עד רב סובר שלהיתר מבוי צריך בתים וחצירות פתוחים לתוכו ולשמואל מספיק בית אחד וחצר אחד, ולר' יוחנן מספיק גם חורבה, ואב"י שאל האם ר' יוחנן התיר גם שביל של כרמים, ואמר רב יוסף שר' יוחנן התיר רק בחורבה שראויה לדירה ולא בשביל של כרמים, ורב הונא בר חיננא אמר שר' יוחנן לשיטתו ששנינו במשנה שלר"ש גגות חצירות וקרפיות הם רשות אחת לכלים ששבתו בתוכם ולא לכלים ששבתו בבית, ורב פסק כר"ש, ודוקא כשלא עירבו ואם עירבו אסור שגוזרים שמא יוציא את כלי הבתים לחצר ושמואל התיר בין עירבו בין לא וכן סובר ר' יוחנן ורואים שלא גוזרים שיוציא את כלי הבתים לחצר ואותו דבר לא גוזרים שיוציא כלי החצר לחורבה. וכשאמר רב כהנא שמועה זו אמר לו ר"א האם שמואל אמר כך, הראה לי את מקום אכסניתו, והוא הלך אליו ושאל אותו הרי אמרת שאין בעירובין אלא כלשון המשנה שמבוי לחצירות כחצר לבתים וא"כ איך התרת חצר אחת, ושמואל שתק, והסתפקו האם שמואל קיבל והודה לרב או לא, ויש להוכיח שהיה מבוי שהיה גר בו איכות בר איהי ועשה לו לחי ושמואל התיר, **עמוד ב** ורב ענן זרק את הלחי אחרי ששמואל נפטר, אמר איכות במבוי ששמואל התיר לי יבא רב ענן ויאסור עלי א"כ משמע ששמואל לא קיבל מרב, ויש לומר ששמואל הודה לרב ובכ"ז התיר את המבוי הזה שהיה חזן שאכל עמו בביתו וישן בבית הכנסת

ואיכות סבר שמקום האכילה גורם ולכן הוא לא חשב שהתירו בגלל החזן, אך שמואל סובר שמקום לינה גורם וא"כ בית הכנסת נחשב חצר נוספת שהחזן ישן שם.

רב יהודה אמר בשם רב שמבוי שמצד אחד גר נכרי ומהצד האחר גרים ישראלים לא מערבים אותו דרך חלונות ביניהם להתירו דרך הפתחים למבוי, ושאל אב"י האם רב התיר גם בחצר ואמר רב יוסף שכן, שאם לא נאמר כך היה מקום לומר שרב סובר שמבוי ניתן בלחי וקורה רק אם בתים וחצירות פתוחים לתוכו, וכאן זה כחצר אחת שדירת הנכרי אינה דירה ורב אמר בשני מקומות

דף עה שלא נאמר שדירת עכו"ם היא דירה ואם בחצר לא מועיל כך יוצא שדירת עכו"ם אינה דירה ומהמקרה הזה לא נדע כמה בתים צריכים במבוי ואז אומר רב צריך בתים והיינו שנים, וא"כ רב אומר שגם בחצר כזו ניתן לערב דרך חלונות כי אסור להעשות יחיד במקום עכו"ם ואמר רבי יוסף שעכשיו מובן לו מדוע אמר רב טבלא עובד כוכבים עובד כוכבים פעמיים.

משנה ב' חצירות זו לפנים מזו עירבה פנימית ולא החיצונה הפנימית מותרת והחיצונית לא, עירבה החיצונית ולא פנימית שניהם אסורות, עירבה כל אחת לעצמה לת"ק כל אחת מותרת לעצמה ולר"ע החיצונית אסורה שדריסת הרגל של הפנימית אסרת אותה, ולת"ק אינה אסרת, אם שכח אחד מהחיצונית לערב הפנימית מותרת והחיצונית לא, ואם אחד מהפנימית שכח לערב שניהם אסורות ואם נתנו עירובם במקום אחד ושכח אחד מהפנימית או מהחיצונית ולא עירב שניהם אסורות, ואם היו של יחידים אינם צריכים לערב. **גמרא** ר' ינאי אמר שהרישא של המשנה היא כר"ע שרגל המותרת במקומה אסרת שלא במקומה אך לחכמים כמו שרגל המותרת אינה אסרת כך רגל האסורה אינה אסרת, ומה שכתוב במשנה עירבה חיצונה ולא פנימית שניהם אסורות לר"ע זה לא חידוש שהרי גם רגל המותרת אסרת, אלא זה לחכמים ובכ"ז אסור ברגל האסרת, ויש לומר שזה לר"ע ובדרך של לא זו אף זו, ומה שכתוב במשנה עירבה זו לעצמה וזו לעצמה כל אחת מותרת לעצמה ומשמע דוקא כשעירבה ואם לא עירבה אסורה וכתוב כאן שרגל האסורה אסרת, ולר"ע אף המותרת אסרת ולחכמים האסורה אינה אסרת, ועוד קשה ממה שהסיפא כר"ע א"כ הרישא לא כר"ע, ויש לומר שכל המשנה כר"ע, והפי' הוא כך שאם עירבה כל אחת לעצמה מותרות כל אחת לבדה ודוקא כשעשו דקה דלת קטנה ואם לא עשו אסורות שר"ע אסור החיצונה שדריסת הרגל אסרת, ולחכמים אין דריסת הרגל אסרת, ורב ביבי מדייק מהסיפא שכתוב ואם היתה של יחידים אין צריכים לערב, ומשמע ששל רבים צריכים לערב א"כ רואים שרגל האסורה אסרת, ורבינא הוכיח שאם אחד מהחיצונה שכח לערב פנימית מותרת וחיצונה אסורה ואם פנימי שכח לערב שניהם אסורות ומשמע שאם לא שכח מותרות א"כ רגל המותרת אינה אסרת והאסורה אסרת, ור' ינאי אומר שיש ג' דיעות תנאים בזה שלת"ק במשנה רגל האסורה אסרת והמותרת לא, ולר"ע אף רגל המותרת אסרת ולחכמים כמו שמותרת אינה אסרת כך אסורה אינה אסרת.

בדברי המשנה שנתנו עירובם במקום אחר, מבאר רב יהודה בשם רב שהם נתנו בחיצונית ונקרא מקום אחר שהוא מיוחד לשניהם, **עמוד ב** וכן כתוב בבב"יתא שאם נתנו את עירובם בחיצונה ושכח אחד מהפנימית או מהחיצונית לערב שניהם אסורות ואם נתנו את העירוב בפנימית ואחד מהפנימית שכח לערב שניהם אסורות ואם אחד מהחיצונית שכח לערב לר"ע שניהם אסורות ולחכמים הפנימית מותרת והחיצונית אסורה, ורבה בר רב חנן שאל שכמו שלחכמים פנימית מותרת שסוגרת

דלתה ומשתמשת לעצמה גם לר"ע נאמר כך אמר אביי שהעירוב מחבר ביניהם וחכמים לא חששו לכך שהפנימית אומרת שהעירוב בא לתקן להם ולא לקלקל, אך גם לר"ע ניתן לומר כך ובאמת החיצונית תוכל לבטל את רשותה ואסור רק עד שביטלו הרשות ולרבנן אין ביטול רשות מחצר לחצר וממילא אי אפשר לקלקל ע"י העירוב, ולכאורה יוצא ששמואל ור' יוחנן שנחלקו בביטול רשות נחלקו במחלוקת ר"ע ורבנן, אך יש לומר ששמואל אומר שגם לר"ע שהתיר לחיצונית לבטל כיון שהפנימית אוסרת עליה ולכן תבטל לה אך בב' חצירות שאינם אוסרות אחת לשניה, לא נאמר ביטול רשות, ור' יוחנן אומר שגם רבנן חלקו בחיצונית שהיא אומרת לפנימית שאינה יכולה לאסור עליה עד הביטול ובב' חצירות גם רבנן יודו שאינה אוסרת לכן יכולה לבטל.

רב יוסף אמר על המשנה שיחידים א"צ לערב שרבי שנה שאם היו ג' יחידים בב' החצירות אוסרים, ורב ביבי אמר שלא לשמוע לו כי הוא עצמו אמר זאת לרב יוסף בשם רב אדא בר אהבה שזה נקרא רבים בחיצונית ואמר רב יוסף שהתחלף לו רבים ברבי, שמואל אמר שהן מותרות עד שיהיו שנים בפנימית ואחד בחיצונית, ור"א אמר שנכרי הוא כרבים שכמו שישראל אינו אוסר כי מי שיודע שיחיד אינו אוסר לא יצא מזה קלקול, שמי שלא יודע שמותר חושב שעירובו, ובנכרי לא יודעים שיש היתר כי אם היה שוכר מהנכרי הנכרי היה מפרסם זאת להראות שעושה טובה ליהודי.

שמואל אומר שאם יש י' בתים אחד לפני מהשני, הפנימי יתן את עירובו ולר' יוחנן גם החיצון יתן את עירובו ואין הכוונה לחיצון ממש כי הוא כבית שער אלא החיצון לפנימי, ונחלקו שלר' יוחנן בית שער של יחיד נקרא בית שער, ולשמואל אינו נקרא בית שער.

ר"נ אמר בשם רבה בר אבהו בשם רב שאם יש ב' חצירות וביניהם ג' בתים בן חצר אחת בא לחצר שניה ונותן את עירובו ובן החצר השניה נותן עירובו באחרת,

דף עו וכל אחת היא כבית שער לשניה, והבית האמצעי הוא כבית שמניחים בו העירוב ואינו צריך לתת פת.

רחבה בחן את התלמידים מה דין ב' חצירות וב' בתים ביניהם ומכל חצר בא אחד ונתן עירובו בשניה האם קנו עירוב, שכל אחד מתיחס לביתו כבית שער ולבית האחר כבית וקנו עירוב, או שזה בית שער ולא קנו עירוב אמרו התלמידים שממה נפשך לא קנו עירוב, שאם יחשיב את הבית האחר כבית שער יש דין שהנותן עירובו בבית שער אכסדרא ומרפסת אינו עירוב ואם יחשיב את האחר כבית א"כ הוא מטלטל לבית שלא עירב אליו, אך לכאורה זה לא שונה מהמקרה שרבא אמר שאם אמרו שנים לאחד לערב עליהם ועירב לאחד מבעוד יום ולשני בין השמשות, וזה שעירב עליו מבעוד יום נאכל עירובו בין השמשות וזה שעירב עליו בין השמשות נאכל עירובו משתחשך, שניהם קנו עירוב מספק, יש לחלק מספק יום ספק לילה אינו ניכר אך כאן אם לאחד זה בית גם לאחר זה בית, ואם לאחד הוא בית שער גם לאחר זה בית שער, ולכן לא קונים עירוב מספק.

פרק חלון

משנה חלון שבין ב' חצירות והוא רחב ד' על ד' והוא בתוך עשרה יכולים לערב עירוב אחד ואם ההוא פחות מד' על ד' או שהוא גבוה מ' יערבו שני עירובין. **גמרא** לכאורה המשנה כרשב"ג שפחות מד' הוא כלבוד ואינו נקרא פתח, ויש לומר שגם רבנן מודים שפחות מד' אף שאין לבוד אך אינו נחשב פתח ורק מד' ויותר נחשב פתח.

המשנה אומרת בסיפא שאם הוא יותר מ' לא מערבים יחד והחידוש הוא שדוקא שכולו למעלה י' אך אם מקצתו למטה מ' מערבים יחד וכן כתוב בברייתא שאם כולו למעלה מ' ומקצתו למטה או כולו למטה ומקצתו למעלה מערבים שנים או אחד ולכאורה קשה שאם כשמקצתו למטה מערבים ק"ו כשרובו למטה מערבים, יש לומר שהברייתא נקטה בדרך זו ואין צריך לומר זו.

ר' יוחנן אומר שבחלון עגול צריך שיהיה ההיקף כ"ד טפחים ומתוכם שנים ומשהו תוך י' ואז אם נרבע את השטח יהיה משהו תוך י', ולכאורה כל דבר שיש בהקפו ג' יש ברחבו טפח א"כ מספיק שההיקף יהיה י"ב טפחים, **עמוד ב** יש לומר שברביבוע צריך יותר, אך קשה שאם מרובע יותר מהעגול רבע א"כ מספיק ט"ז טפחים, יש לומר שזה דוקא בעיגול שיוצא מריבוע אך ריבוע שיוצא מהעגול צריך יותר כדי להכניס את הקרנות של הריבוע, אך קשה שאמה בריבוע באלכסון הוא אמה ושתי חמישיות א"כ מספיק שבע עשרה פחות חומש, יש לומר שר' יוחנן סובר כמו התלמידים או הדיינים של קיסרי שעגול מתוך ריבוע קטן רבע וריבוע מתוך עגול קטן חצי.

ר"נ אומר שחלון שבין ב' בתים מצרפם לעירוב גם כשהוא יותר מ' שחלל הבית כאילו הוא מלא, ורבא הקשה ממה ששנינו שאין הבדל בין חלון בין חצירות או בתים או עליות או גגות או חדרים, שבכולם צריך ד' על ד' בתוך י', ויש לומר שרק בחצירות צריך תוך י' ומה שכתוב שאין הבדל ביניהם, הכוונה לרוחב החלון שאינו פחות מד'.

ר' אבא הסתפק בלול בין בית לעליה אם צריך סולם קבוע להתיר או לא שמה שנאמר שחלל בית כמלא הוא רק לחלון בצד ולא באמצע או שנאמר גם באמצע, אמר ר"נ שלא צריך סולם קבוע, והבין רב אבא שצריך לכל הפחות סולם עראי אך רב יוסף בר מניומי אמר בשם ר"נ שלא צריך גם סולם עראי.

משנה חצירות שיש ביניהם כותל גבוה י' ורחב ד' מערבים שנים ולא יחד, ואם היו בראשו פירות שניהם יכולים לעלות ולאכול שם את הפירות, אך לא יורידו למטה, ואם נפרץ הכותל עד י' אמות מערבים שנים ואם רצו מערבים יחד, שזה כפתח ואם נפרץ יותר מ' אמות הם כחצר אחת. **גמרא** לדעת רב כשאין בכותל ד' טפחים אויר ב' הרשויות שולטת בו ולא יזיז בו כלל אפילו כמלא נימא.